

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisporna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Haročina in oglasi se naj pošiljajo upravnštvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Dr. Šusteršič — sovražnik ljudstva.

Že v zadnji številki smo opisali, s kakšnim navdušenjem je dr. Šusteršič glasoval za vse one milijone in milijone, katere zahteva vojna uprava za nove kanone, za nove puške in za nove vojne ladje. V celi državni zbornici ni poslanca, ki bi s popolnoma mirnim srcem glasoval za te ogromne vsote, za ta ogromna bremena, ki naj tlačijo že itak obremenjenega davkoplačevalca. Ne rekli bi ničesar, če bi ta velikanška bremena težila samo bogate in premožne sloje — toda ta bremena bi najbolj težila revne sloje, predvsem pa našega kmeta, ki mora že zdaj plačevati previsoke državne, deželne in občinske davke. Vsak poslanec mora namreč pred vsem zastopati in zagovarjati koristi in pravice tistih davkoplačevalcev, ki so ga izvolili za poslanca in ki so ga torej poslali v državni zbor.

Tega pa dr. Šusteršič ni storil, temveč je naravnost izdal svoje revne kmetške volilce ter jim hotel naprtiti milijone in milijone novih državnih davkov. In to, za kar je dr. Šusteršič glasoval, ni bila niti državna potreba. Država niti nujno ne potrebuje teh milijonov. Vsi drugi poslanci — razven naših klerikalcev — so namreč prigovarjali vlagati naj vendar dobro preračuna, kaj v istih rabi in naj preveč ne obremenjuje revnih davkoplačevalcev, ki že itak komaj izhajajo iz se, se preživljajo. In končno je vlada sanjsko oznanila, da vojna uprava preveč zahteva, da so ramena davkoplačevalcev preslaša, da bi mogla prenašati še ta bremena. Začetkoma je namreč vojna uprava zahtevala 475 milijonov kron. Vsled pritiska zavednih poslancev je pa vojna uprava odnehala pri svojih zahtevah in zdaj ne zahteva več 475 milijonov kron, temveč samo 200 milijonov kron — torej celih 275 milijonov kron manj nego prvotno. S tem je vojna uprava dokazala, da so bile njene zahteve pretirane.

Voditelj naše klerikalne stranke je pa vendar povsem mirno glasoval za te pretirane zahteve vojne uprave.

Vprašamo pa: zakaj je dr. Šusteršič tako radevolje odobral to postopanje vojne uprave, ki bi bilo največji udarec za vse davkoplačevalce. Znano je namreč, da se naša klerikalna stranka sicer vedno rada hvali, da je največja prijateljica priprostega ljudstva. In skoraj gotovo imajo prav oni češki listi, ki trdijo, da je kranjska klerikalna stranka dobila za to bogato plačilo v obliki podpor za svojo zavoženo gospodarsko organizacijo. Te podpore pa ne bodo koristile našemu kmetu, temveč edinole političnemu strankarstvu klerikalcev.

Tako postopanje pa ne moremo imenovati pošteno. Vsak poslanec mora pred vsem in vedno zastopati pravice svojih volilcev — ne pa svojih strankarskih koristi. Če bi bila klerikalna stranka res prijateljica našega kmeta, tedaj bi nikakor ne pustila, da bi njen voditelj glasoval za zahteve vojaške uprave, ki so po mnenju vlade same, oziroma finančnih ministrov, za 275 milijonov previsoke.

275 milijonov je vendar denar, s katerim bi se dalo zelo mnogo koristnega napraviti za revno ljudstvo cele naše države. Toda voditelj naše klerikalne stranke kar meče z milijoni, kakor bi bili vinarji. Ne vpraša: Kdo bo pa plačal?

Ali je taka stranka sposobna, da zastopa našega kmeta v državnem zboru? Naš kmet naj dobro preudari. In če bo to storil, mora priti do istega prepričanja, do katerega smo mi prišli, da klerikalna stranka sploh ne more biti ljudska stranka, ker ne brani ljudskih pravic, temveč jih vedno in povsod izdaja.

Žalostno je za tistega kmeta, ki gre na limanice naših klerikalcev. S tem, da voli klerikalnega poslanca, si dene sam vrv okoli vrata. Ravno slučaj, katerega smo navedli, jasno kaže, da je klerikalni stranki naš kmet deveta briga, popolnoma navadno sredstvo, katerega izrablja v svoje strankarske namene. Nam se smili kmet, ki slepo verjame klerikalnim vodi-

teljem. Od klerikalne politike pač nima druge koristi, nego da mora venomer plačevati.

Ponavljamo še enkrat! Kranjska klerikalna stranka bo našega kmetovalca tako daleč pripeljala, da bo v samih deželnih, državnih in občinskih davkih poginil. Ko bo kmet videl pred seboj svoje zadnje trenutke, tedaj bo prepozno.

Zatorej kličemo še enkrat našemu kmetovalcu: **Vzdrami se, kranjski kmet, izvij se iz objema klerikalne stranke ter se postavi na lastne noge!**

Politični razgled

Kranjski deželni zbor

je sklican na 18. februarja. Ker cesar ni hotel potrditi zakona o desetmilijonskem posojilu, tedaj bo deželni zbor še enkrat o tem sklepal in napravil razne izpremembe, kakor jih želi vlada.

Položaj v državnem zboru

se je nekoliko razjasnil. Slovenski klerikalci so svoje bojovito orožje postavili v kot in postali ponižni vladni hlapci. Zakaj so to storili, to bo najbolje vedel dr. Šusteršič. Da za Slovenstvo niso dobili ničesar, to vidi vsakdo. V proračunskem odseku so se sicer vsprejele resolucije dr. Korošca, da se naj pripozna veljavnost izpitov na zagrebškem vseučilišču tudi za avstrijske dežele, pa kdor ve, kaj vlada da na take resolucije, bo tudi vedel, da so ničeve in samo na papirju. Značilno je tudi, kako so nemški listi slavili dr. Šusteršiča, ko je glede vprašanja slovenskega vseučilišča delal na svojo pest in razbil skupni visokošolski klub. Čehi so dr. Šusteršiča dodobra spoznali in odločno izjavili, da ne bodo šli nikdar več pod njegovo komando. Vsled izpremenjenega stališča slovenskih klerikalcev se je v proračunskem odseku sprejel predlog, da se začasno na Dunaju ustanovi pravni oddelek laške visoke šole. S tem je to vprašanje, ki se je vlečlo že

leta sem, za enkrat rešeno. Poslanec dr. Ploj je poudarjal, da Jugoslovani, če nasprotujejo ustanovitvi laške visoke šole v Trstu, niso sovražniki kulture; niso proti laški visoki šoli sploh, ampak so ji nasprotovali le, ker tudi Lahji in Nemci nočejo pripoznati naših kulturnih stremeljenj. Predložil je potem v imenu »Zveze južnih Slovanov« resolucijo, v kateri se zahteva od vlade, naj stori vse pripravljalne korake, da bo slovensko vseučilišče najkasneje v desetih letih ustanovljeno. Med tem časom pa naj skrbi, da se bo pripravilo dovolj učnih moči. — V državnem zboru se je razpravljalo o krošnjarskem zakonu. V slovanski politiki na Dunaju se je izvršil resen preobrat. Kljub stremljenju slovenskih klerikalcev, da bi se razbila zveza vseh jugoslovanskih, čeških in maloruskih poslancev, takozvana »Slovanska Enota«, se je ta vendar zopet oživila in okrepila. Potrebne korake v to svrhu so storili češki poslanci in določili so se novi pogoji za obstoj Enote. Dne 9. februarja se je Slovanska Enota končno zopet ustanovila. Sezidana je na načelu večine in soodgovornosti za vse sklepe. V parlamentarno komisijo je izvoljenih 17 Čehov, 5 iz klerikalnega, 3 iz narodnega jugoslovanskega kluba ter 1 Malorus. — Predsednik je Čeh dr. Fiedler. Zveza šteje 127 poslancev in je najmočnejša skupina v državnem zboru. Zmagala je torej misel slovanske skupnosti in mi se nadejamo, da bodo za nas Slovence, ako bo Enota krepko nastopala, prišli vsaj nekoliko boljši časi v političnem in narodnem pogledu.

Srbski kralj Peter

se je podal na obisk k italijanskemu kralju v Rim. V času odsotnosti kralja Petra izvršuje vse kraljevske posle prestolonaslednik Aleksander. Kralj Peter se je peljal čez slovenske dežele skozi Ljubljano. V Ljubljani so skrbne avstrijske oblasti pustile zastražiti ves kolodvor, da bi bogndaj kralj ne slišal kakega »Živio« - klica.

Razgled po Kranjskem

r Kje je varno naložen denar? Izvestni krogi so popolnoma zbegali naše ljudstvo. Od ene strani nemškutarji, ki z velikim bobnom vabijo v nemško šparkaso — na drugi strani zopet klerikalci. Mi pa pravimo: V Ljubljani sta dva zavoda, katerim naš kmetovalec lahko z mirnim srcem zaupa svoj denar. »Mestna hranilnica«, kjer je najbolj varno naložen, zakaj za vse vloge jamči mestna občina ljubljanska z vso svojo davčno močjo. Razventega imamo pa tudi »Kmetško posojilnico za ljubljansko okolico«, ki je zgrajena na popolnoma varnem temelju in katero vodijo zanesljivi in previdni ljudje. Ta posojilnica je v prvi vrsti zato ustanovljena, da pomaga kmetu, kadar išče podpore, posojila.

Seveda mu ne daje posojil v kakšne lahkomiseljne namene, kakor se to marsikaterikrat dogaja, temveč edinole takrat, kadar rabi posojilo v strogo gospodarske namene. In to je glavni temelj dobrega gospodarstva vsake posojilnice. Z eno besedo: »Kmetška posojilnica za ljubljansko okolico ima glavni namen, da gospodarsko dviga našega kmeta. Zatorej je tudi popolnoma razumljivo, če se naš kmet zaupno zateka k tej posojilnici, saj ve, da najde tu zanesljive ljudi, ki mu bodo vedno z besedo in dejanjem pomagali. Denar v rokah ljudi, ki vodijo to posojilnico, je varen.

r Klerikalci in obrtniki. Deželna zveza gostilničarskih zadrug je prosila pri deželnem odboru, da se ne podere kleti, ki si jo je nanovo sezidal gostilničar Alojzij Kobal v Idriji, ker bi to značilo gmotno uničenje dotičnega obrtnika. Vsled te opravičene prošnje je deželni odbor nastopil sovražno proti zvezi gostilničarskih zadrug ter sklenil odreči tej zadrugi vsako nadaljno podporo iz deželnih sredstev. Ob enem je deželni odbor slovesno izjavil, da je zveza prekoračila svoj delokrog. In s čim? Mar zato, ker je nastopila za svojega člana, kateremu se hoče storiti nečuvvena krivica in mu brez najmanjše stvarne potrebe napraviti ogromno škodo do 6000 K. Kdo pa naj čuva preganjanega obrtnika, ako ne njegova stanovska organizacija, ki je v tem slučaju deželna zveza gostilničarskih zadrug. Sveta dolžnost zveze je bila, zavzeti se za obrtnika, kateremu se hoče zgolj iz nizkotnih strankarskih nagibov uničiti težko pridobljeno imetje. In izpolnjuje to svojo prvo in najvišjo dolžnost, naj je gostilničarska zveza prekoračila svoj delokrog! To morejo trditi samo taki prijatelji slovenskega obrtnika, kakor so kranjski klerikalci. Obrtnik naj bi po mnenju teh prenapetih ljudi ne imel nikjer nobene zaslombe, na njegovem imetju naj bi naduti klerikalni mogotci delali svoje politične eksperimente. In to brezmejno nasilje naj bi obrtniki mirno prenašali in njihove stanovske organizacije naj bi k vsemu temu molčale in niti ponižne prošnje smeje staviti. Prepričani smo, da se bo o tem najnovejšem pojavu klerikalne ljubezni do ubogega obrtnika govorilo na merodajnih mestih in tam na podlagi uradnih podatkov razkrilo vso klerikalno brezmejno hudobnost v tej zadevi. Za danes pravimo le, lahko je vsega sitim klerikalnim mogotcem z ogromnimi dohodki preganjati malega obrtnika, ki si v potu svojega obraza služi svoj težak kruh. Obrtniki pa si bodo te svoje prijatelje pobljže ogledali in po tem uravnali svoje postopanje. Vsaka krivica se maščuje. **Najboljši odgovor naših gostilničarjev bi bil pač ta, da vrnejo klerikalcem klin s klinom in pomečejo iz svojih gostiln vse klerikalne časopise.**

r Lažnjivega »Domoljuba« podli in lažnjivi napadi na dobro stoječe in lepo procvitajoče napredne zavode, so obudili največje ogorčenje v vseh krogih, tudi v

klerikalnih krogih, in vsi obsojajo to početje. Če mislijo gotovi klerikalni krogi, ki jim manjka denarja, da bodo z lažnjivimi napadi pripravili ljudi do tega, da jim bodo zaupali svoj denar, se jako motijo. Da so tudi med duhovniki ljudje, ki jim ni nič zaupati, to so pokazali škof Kahn in prelata Weiss in Kayser. Naj torej klerikalci kar lepo molče; v Gradiški je marsikdo, ki je še vedno večji poštenjak, kakor škof Kahn in prelata Weiss in Kayser!

r »Glavna posojilnica« v Ljubljani je šla torej po zaslugi naših klerikalcev v konkurz. Ta posojilnica, ki je bila na Kongresnem trgu, ni bila nikdar v naprednih rokah, temveč je bilo popolnoma privatno podjetje advokata dr. Hudnika, ki je bil svoj čas stalen gost nemške kazine. Ta advokat se je spustil v nevarne špekulacije. Posodil je tudi največjemu klerikalcu Tomazu Pavšlarju okroglo milijon kron. Ker pa ta tega ni mogel plačati, je morala posojilnica ustaviti vsa plačila in je šla na posled v konkurz. Primanjkljaj bode plačal večinoma odbor, deloma pa tudi združniki. Vložniki pa ne bodo ničesar izgubili. Kdor ima torej v »Glavni posojilnici« denar naložen, naj mirno čaka, da se stvar razvije. Izgubil ne bo ničesar. En nauk pa si lahko povzamemo iz tega: Ne zaupaj klerikalcem denarja!

r Oddaja semenskega krompirja. Lanska krompirjeva letina je bila na Kranjskem in sploh v Južni Avstriji zelo slaba, mnogo čez zimo hranjenega krompirja je segnilo ali še gnije, zato bo letos spomladi prav gotovo pri nas na Kranjskem veliko pomanjkanje semenskega krompirja in bodo cene najbrže izredno visoke. Z ozirom na to okoliščino je c. kr. kmetijska družba kranjska nakupila v tujini več vagonov semenskega krompirja, ki ga bo mogoče oddajati po 9 do 10 K 100 kilogramov z vrečami vred. Ta semenski krompir je različnih vrst, je dober za jed in za vsakovrstno gospodarsko porabo ter se v drugih deželah prav dobro sponaša. Ker je množina tega naročenega krompirja le omejena, zato bo mogla družba po označeni ceni le tista naročila izvršiti, ki jih dobi takoj, oziroma pravočasno. Občinam, podružnicam in kmetijskim društvom se priporoča skupna naročitev v celih vagonih, ker potem ne le voznina manj stane, ampak bo mogoče družbi nastaviti najnižje cene. Vsi kmetovalci se že zdaj opozarjajo, da bo spomladi semenski krompir težko dobiti in da bo cena prav gotovo znatno poskočila. Pravočasno došle naročitve se izvršijo v drugi polovici meseca marca ali v pričetku meseca aprila.

r Vinarski in kletarski tečaj na Grmu. Kranjska kmetijska šola na Grmu priredi dne 3. in 4. marca vinarski tečaj, dne 6., 7. in 8. marca pa kletarski tečaj. Spored tečajev bo sledeči: V petek, dne 3. marca od 2. do 4. popoldne: Cepljenje trt. Siljenje trt vsilnicah, gorkih lehah in drugih

prostorih. Ravnanje s cepljenkami v trtnici. Zasajanje novih vinogradov. Od 4. do 5. popoldne: Razkazovanje silnice in cepilnih strojev. **V soboto, dne 4. marca od 8. do 11.:** Pomladna dela v vinogradu. Vzgoja in obrezovanje trt, gnojenje trt, osobito z umetnimi gnojili. **Popoldne od 2. do 5.:** Praktične vaje v obrezovanju trt v šolskem vinogradu v Ceroveih. **V ponedeljek, dne 6. marca popoldne od 2. do 4.:** Ravnanje z vinom. Vpliv trgatve in kipenja na dobroto vina. Lastnosti in sestava vina. **V torek, dne 7. marca dopoldne od 8. do 10.:** Ravnanje z zdravo in pokvarjeno vinsko posodo. Ovinjenje sodov. Poraba in vrednost žvepla v kletarstvu. Od 10. do 12. dopoldne: Praktično razkazovanje v vinski in kipelni kleti. **Popoldne od 2. do 4.:** Prehtakanje vina. Čiščenje vina. Filtriranje vina. Od 4. do 6. popoldne: Praktične vaje v vinski kleti. **V sredo, dne 8. marca dopoldne od 8. do 10.:** Lastnosti dobre vinske kleti. Napake vina. Od 10. do 12. dopoldne: Praktične vaje v vinski kleti. Oprava vinske kleti. Popoldne od 2. do 4.: Napake in bolezni vina. — Oddaljenim in revnim vinogradnikom plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in tudi podporo 2 K na dan za prehrano. Podpora se dovoli le onim, kateri za njo pravočasno po dopisnici prosijo. Priglasila in prošnje za podporo je treba doposlati do 25. februarja ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija, Kranjsko).

r Železniška nesreča pri Zagorju ob Savi. Ana Čamer se piše ona ženska, ki je bila dne 22. oktobra 1910 navzoča pri nesreči Ivana Tomažiča, ki je padel iz poštnega vlaka, ki odhaja zjutraj ob pol 4. iz Zagorja proti Ljubljani. Ta priča stanuje baje v mariborskem okraju in je prišla s Pruskega, kamor se bode koncem tega meseca zopet vrnila. V imenu zapuščene revne rodbine se vljudno prosijo vsi, ki poznajo Ano Čamer, da sporočijo njen natančni naslov dr. Karlu Trillerju, odvetniku v Ljubljani, ki je postavljen za zastopnika zapuščene rodbine. Bodite usmiljeni in pomagajte pravici do veljave! Zapuščena rodbina vam bo za vedno hvaležna.

o Dolenjske novice o

d Tomišelj. Naš župnik Knific je na vse hud, kar ne trobi v njegov rog. V nedeljo, dne 5. februarja je zopet zmerjal popolnoma mirne in poštene ljudi z brezverci in hujskači. Dalje je čeval, da bo zaradi naprednjakov prišla azijska kuga v deželo. Seveda to lahko pripoveduje svojim backom, mi naprednjaki mu ne pojdemo na lim. Kar se pa tiče one zlobne obdolžitve glede pretenja s požigom in pobojem, pozivljamo župnika, naj dokaže, da so to pisali naprednjaki, oziroma njegovi nasprotniki.

d Z Vač. Ker je tukajšnji dopisnik »Domoljuba« že večkrat našel potrebo, napadati našo kmetijsko podružnico in požarno brambo, nas veže dolžnost, da podamo ljudstvu resničen dokaz, zakaj je v zadnjem času zaostalo delovanje teh prepotrebni družtev. Ko se je pred leti kupil prostor za drevesnico, delali so člani združeno, ne glede na politično prepričanje posameznika, v prid in prospah društva. Zavlada niso nikaka nasprotstva, zato je društvo tudi lepo uspevalo. Ko pa je bil poslan v našo faro pastir, katerega po poklicu veže sveta dolžnost, da bi pasel zapane mu ovčice v skupni složnosti, je pozabivši besede učenika, ki se glase: »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe,« jel v »Domoljubu« in »Slovencu«, še več pa osebno hujskati, ter dosegel svoj namen, da je razdvojil ovčice v dobre in slabe. Nastali sta torej dve stranki. Ena, ki slepo sledi svojemu voditelju, ki se po nedolžnem imenuje ljudski osrečevalec, druga pa, ki hodi po poti samozavesti in lastnega prepričanja. Kako deluje ta božji pastir Majdič v prid fare, v kateri službuje, nam jasno kaže dejstvo, da je pregovoril člane tukajšnje kmetijske podružnice, da so odstopili in pristopili k podružnici svetogorski. Za nje namenjena izkopana drevesa pa še danes ležijo v naši drevesnici. Odpravil je člane, potem pa vzel pogum in začel udrihati po podružnici, dobro vedoč, da brez zadostnega števila članov nikakor ne more dobro uspevati. Ravnotako je napravil s požarno brambo. Ko je ustanovil svoje društvo »Orel«, je v to društvo pristopilo več članov požarne brambe, za katero se od takrat več ne brigajo. V tako potrebnih družtvih, kakor sta kmetijska podružnica in požarna bramba, bi se ne smelo poznati strankarstva. Delati bi morali skupno, zakaj če nas zopet obišče požar, kakor v letu 1903, katere globoke rane še danes niso zaceljene in mnogo hiš v našem trgu še kaže nepokrita rebra, takrat tudi Majdiču ne bo mogoče s svojim medenim jezikom ukrotiti gorečega jezika. Zatorej, združimo se, komur je za blagor naše fare in podprimo ti velevažni družtvi, da prideta zopet do prvotnega delovanja, kajti nič častnega, še manj pa koristnega, bi ne bilo za našo faro, da bi morali ti družtvi propasti le vsled intrig kakega nedomačina, ki bi itak ne občutil zle posledice.

d Črnomelj. Grozna nesreča je zadela posestnika in krčmarja Mihaela Miheliča iz Črnomlja, zblaznel mu je dne 18. decembra preteklega leta 14letni sin Miha, dne 7. januarja l. l. njegova žena Ana in dne 18. januarja t. l. je pa še sam gospodar zblaznel. Vsi trije se nahajajo v blaznici na Studencu. Od ostalih pet nedoletnih otrok, ki se nahajajo pri sorodnikih, je triletni sinček umrl. Hiša je sedaj popolnoma zaprta in vsak, kdor mimo gre, obžaluje to nesrečo.

d Črnomelj. K družtvo za varstvo otrok in mladinsko skrb za sodni okroj Čr-

nomelj so pristopili kot redni člani: mestno županstvo v Črnomlju, županstvo v Kotu in županstvo v Adlešičih, in sicer prva dva z letno udnino po 10 K, zadnje pa po 2 K.

d Iz Metlike. Zopet so nam nehote pokazali naši klerikaleci svoje pravo lice. Neposredni povod k njihovemu divjanju jim je dal velikanski pogreb umrlega pravoslanskega čevljarja Uroša Štefanovića. Nad vse krasni pogreb, katerega se je udeležilo skoraj vse meščanstvo, brez razlike, je zbedel one, ki so se še nad mrtvim človekom maščevali, ter mu niso pustili zvoniti in tako pokazali vso svojo hinavsko dušo v pravi luči. Povzdignili so v farovžu svoj glas, ki nam jasno priča o onemogli jezi, ter po izgledu različnih belokranjskih »Basanekov« namignili, češ, v Metliki se zbirajo srbski zarotniki. To radi tega, ker je več družtev korporativno spremilo svojega dolgoletnega člana na njegovi zadnji poti, da mu tako izkaže poslednjo čast. Takega zverinskega in nizkotnega počenjanja naših klerikalcev smo že vajeni in nesramni dopis v »Slovencu« nas ni iznenadil, kajti od hijen ne pričakujemo drugega, kakor da rijejo tudi po grobovih. Sodbo o klerikalnih nesramnostih pa prepustimo ljudstvu, ki naj vrže take ljudi čez prag, ker drugega ne zaslužijo.

d Hotič. Dne 5. februarja je naš župnik na prižnici na najgrši način obrekoval »Slovenski Dom«, imenoval ga je javno »eiganskega psa«. Župnika jezi, da se ta list vedno bolj razširja med našim ljudstvom. Toda ljudstvo izpregleduje in se ne boji več takih groženj. — **Opomba uredništva: Prosimo še druge somišljenike, naj se prijavijo, če so slišali to hujskanje župnikovo. Hočemo se pred sodiščem z njim pomeniti ter mu pojasniti, kako se sme hujskati zoper napredne časopise.**

d Tržišče. Prva poskušnja mojega novega aparata, se je izborna obnesla. Ali za enkrat ne povem še nič, imam namreč nekaj drugega. Če bi pa vse povedal, pa bi klerikalce gotovo kap zadela. Zato lepo počasi. Torej v Tržišču je nekdo v začetku pretečenega tedna koval dopis za »Smradljivca«. Cel dopis se je sukalo okoli nekega »faliranega študenta — Kramarja«, ki ponuja v »oguljeni suknjici in ponočni čepici po naprednih hišah časopise«, kakor pravi dopisnik »Domoljuba«. Čudno se mi je zdelo, čemu toliko lajanja zaradi izgubljene eksistence, in skušal sem najti predmet tega dopisa. Posrečilo se mi je, seveda je stvar popolnoma drugačna, če bi se poročala resnica, bi časopis ne bil »Lažiljub«. Pač pa se kaže pri tem vsa lumparija klerikalcev in njihovih »pastirjev«. Pridnega visokošolca, ki napenja vse moči, da bi dosegel svoj cilj, izdajajo za faliranega, ščujajo proti njemu starše, uporabljajo vse pripomočke, ki so jim na razpolago (in teh se ne manjka), da bi mu življenje zagrenili, da bi mu življenje zagrenili, da, onemogočili. Ti gospodje ne vedo, kakšno odgovornost pred bogom jemljejo

na svojo glavo, ne vedo, da se čast, ki se enkrat ukrade, ne more več vrniti. Ščuvati celo družino proti enemu njenih članov, se pravi seveda: širiti mir božji in pridigovati krščansko ljubezen do bližnjega. In to store popolnoma nedolžnemu. Niti toliko se ne potrudijo, da bi poiskali pravega »krivca«. Vržejo se na prvega, ki noče ubogati, pa po njem, dokler ga ne uničijo. Pobeljeni grobovi! — V cerkvi se pa sliši: Ljubit se med seboj! Ljubi svojega boga iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše, iz vse svoje moči, svojega bližnjega pa kakor samega sebe! — V cerkvi seveda zavijajo oči in igrajo usmiljenega Samaritana! Ali ne vzgajate na ta način le preočitno hinavce? In, kaj ne pravi Gospod: Gorje tistemu, ki pohujša enega teh malih! Bolje bi bilo, da se mu obesil mlinski kamen na vrat in potopi v globočino morja! Ne velja to vam, ki pohujšujete celo faro s svojim hujskanjem? — Očitajte mu, da hodi okrog v ponošeni čepici in oguljeni sukunjici. Kdo je kriv? Mar ne vi, ki ste zasejali v rodbino razdor, dasi mora revež pomagati pri gospodarstvu kakor črna živalina! Sramota za vas, da morate poseči po tako podlih sredstvih, samo da ga spravite v lemenat, kakor ste storili slično z njegovimi sošolci! Sedaj pa, gospodje po farovžih naše doline! Da ne bodete več grešili, sem pripravljen izdati vam svoje ime. Toda to le pod pogojem, če subskribirate 200 kron za narodne namene in jih pošljete uredništvu »Slovenskega Doma«. To bo tako prijazno, da bo denar izročilo narodnim društvom, kakor bo dopisnik teh vrstic želel. Torej, če vam je toliko ležeče na mojem imenu, potem plačajte kronce in mi si lahko stopimo nasproti odprto. Povedati imam itak še mnogo.

d Mokronog. Dne 8. februarja je umrl v Mokronogu ugleden in občespoštovan mož, g. Ignacij Majcen. Z njim je izgubila narodno - napredna misel v naši dolini enega glavnih stebrov. Pokojnik je deloval na vseh poljih. Bil je podžupan, podnačelnik »Glavne posojilnice v Mokronogu«, kot podporni član pa je bil pri vseh narodno-naprednih društvih. Sijajni pogreb je pokazal v najjasnejši luči njegovo delovanje in priljubljenost. Pogreba so se udeležili korporativno občinski odbor, požarna bramba in »Sokol«, ostala društva so bila zastopana po deputacijah. Kako čislani in spoštovani je bil pokojni, pa se je razvidelo iz ogromnega števila pogrebcev, ki so prihiteli iz vseh krajev naše doline, da mu sporoče zadnji pozdrav.

d Iz Sodražice. Naše društveno življenje se polagoma oživlja. Sokolski zabavni večer se je jako povoljno obnesel. Naša domača dekleta so se pokazala v uprizorjeni igri »V posredovalnici« res kot vrle igralke. Nobeden gledalec ni mogel verjeti, da so vse te mlade igralke novinke na odru. Bilo je čuti le splošna pohvala! Enako so se skazali tudi naši »Sokoli« v svoji igri »Trije tički« kot izborni predstavljalci.

Posebno ga je »pihnili« loncevezar. Upamo, da nas igralke in igralci kmalu zopet iznenadijo z novo igro. Gospodom Ribničanom naša zahvala za mnogobrojno udeležbo, vrlim tamburašem za njihovo uslugo. — Pred par dnevi se je vršil občini zbor tukajšnje podružnice sv. Cirila in Metoda. Na istem se je še enkrat izrekla iskrena zahvala vsem onim domačim damam in gospodom, ki so se tako požrtvovalno trudili za našo tako lepo uspelo leto veselico v korist družbe sv. Cirila in Metoda. Iz poročila posnamemo, da je naša podružnica sv. Cirila in Metoda skupno z dohodki veselice, nadalje skupno z udnino in s prostovoljnimi darovi lansko leto odposlala družbi sv. Cirila in Metoda lepo vsoto 1408 K 55 vin. Naj se le vsak trg na Kranjskem tako izkaže! Največ zasluge gre seveda našemu vrlemu blagajniku, katerega ime pa niti imenovati ne smemo, sicer bi bil užaljen! Gospod je pač »personificirana« skromnost! Živeli vsi vrli podpiralci naše koristne šolske družbe.

d Muljava. V »Slovencu« se pere naš že znani kanonik Spendal. Vidi se jasno, kako neljubo mu je, da ga je »Slovenski Dom« razkrinkal radi njegove nemožatosti. Mi nismo nikdar imeli namena, koga napadati brez povoda. Kar se pa tiče naše šolske afere, smo pa nekako prisiljeni, vzeti v roke pero, da obelodanim popolnoma krivično postopanje od strani g. kanonika Spendala. Tudi je nam že vseeno, bodi šola tu ali tam, saj koristi Muljava itak nima od te šole, ker hodijo naši otroci ravnotako kot prej na Krko. To pa nam ni vseeno, če če nam kdo kaj samo obljubi, ne da pa ne. Vaša dolžnost je torej, g. kanonik, da pokazete stroške za šolo v znesku 27.000 K, katere ste obljubili takrat, ko ste svet prodali. Ali niste obljubili to vpričo več mož in vpričo župnika iz Št. Vida? In ne samo to. Obljubili ste tudi podporo, katera se bo pa, kakor mislimo, tudi potopila v morje večnosti. Ne pomaga nič, četudi ste mislili v »Slovencu« resnici vrat zaviti; vaša sveta dolžnost je, da držite svojo dano besedo. Vsa občina protestira proti temu, celo Teček in Stent, ki sta bila prej vaše slepo orodje. Torej, gospod kanonik! Mi smo prav žalostni takega kanonika, rojaka. Ste pač zaslužen častni občan, kakršnih si pa ne želimo mnogo. Vam pa, dragi sosedje, priporočamo, oklenite se kolikor mogoče »Slovenskega Doma«, ki vedno zagovarja vaše pravice, v velikem številu.

d Loški potok. Tudi mi se v predpustnem času gibljemo po svoje. Nimamo sicer hrupnih veselie in rajanja, menda zato ne, ker so vsi »Čukci« poleteli; živahneje pa je v naših gospodarsko - politično-klerikalnih društvih. Ker smo že do malega vsi in na vse strani organizirani v raznih društvih pod zastavo velikega organizatorja kaplana Škulja, hočemo danes le nekoliko opisati častitim bralcem »Slovenskega Doma« te naše organizacije. Do danes opoldne šteje naša fara ravno 77 dru-

štev. Značilno je le, da imajo vsa ta društva enega ter istega ustanovitelja in predsednika. Pred vsem funkcionirajo društva za »groš«. Društvo tesačev je napravilo pod patronanco svojega predsednika zlet v vinorodno Dolenjsko — pravijo, da so šli trape lovit. V osmih dneh je napravilo čistega prebitka (?) natančno 929 kron 99 vin., ki se plodonosno nalože v društveno blagajno oddelek »Škuljeva blamaža«. — Za kmeta, kateremu se po nazorih posameznikov itak predobro godi, je bila storjena po priporočilu predsednika bikov velevažna politična gospodarska poteza. Tam gori nekje, menda v Ljubljani, razštrkali so bili lepo žival takega imena in jo poslali proti naši fari; ker je pa živalca že na meji opazila, da bi trčila na preobilo konkurenco, ubrala jo je proti Hrvaški in tam so jo možje v »Kotih« konfiscirali — pa smola, da je noče nihče oštrkati in hodijo v svete k nam, kaj ž njo. Ker s tem nič ni, nas je počastil naš poslanec ter nam na dolgo in široko razkladal, kaj da je vse videl na »naše stroške« v Švici. Povedal pa nam je tudi kar naravnost, da se nam zastonj sline cede po milijonih, ki jih baje tam boljši kmetje posedujejo in posneli smo iz zlatih njegovih naukov, da je iz previdnosti prav to malo število domačega blaga dobro oskrbovati in se ne na tuje zanašati. Posnel je to resnico on sam iz starih knjig, kojih je svoječasno imel na cente v rokah. O milijonih, ki se ravnokar tiskajo za Kranjsko, nam pa niti omenil ni. Takih in enakih slučajev vam lahko naštejemo obilo, a za danes vam samo povemo, da smo se tako poživili le radi bližajočih se občinskih voletev, mimo katerih bomo šli menda nekako meseca maja, pa ne morda radi tega, ker se vladajoči boje napada, marveč zato, da vsaj zakonito predpisano število pritirajo na volišče, ki naj bi hotelo biti priča, da je neobhodno potrebni obstoj nespremenjene vlade v rokah tistih, ki so prišli sami do spoznanja, da spadajo vse prej kam drugam, kakor v hišo, katero so in še danes plačujejo občanje za predpustne burke nepoklicanih. Naravno je, da posili kakega hudomušneža smeh, ko opazuje to nervozno vervenje. Prav nekaj sličnega je vznemirilo glavno oporo — predsednika vseh predsednikov — »kompanijo starih devic.« Razdražena hiti Mica Tomažinka do svojega poveljnika in med tem, ko krepko pljune, pogleda liki luni, ki zadnje žarke vrže na nas čez Racno goro, in pravi: »Zadosti je tega! O tem ste prepričani, da že 30 let me in le me držimo moč vašo in ostale bomo zadnje na vaši strani, ko počijo vse strune. Ker slišim, da nekateri, ki so se vrnili iz lepe Dolenjske, vaši blagajni ne privoščijo tistih kron čistega prebitka, predlagam jaz sledeče: »Da se okrepi društvena blagajna, naj se še do danes neobstoječa »jajčja zadruga« ustanovi. Pri nas je te robe dosti in prav slabo se spečava, če se pa organiziramo, poskočila bo-

de cena jaje, ki bode donasala dobičke, ki naj se stekajo, kakor govore vsa naša prava, v »društveno blagajno«. Posodite mi torej vašega »sireca«, ki vas je poletel v »Domoljubu« tako lepo nesel. Vsaj veste, da ga znam brzdati, če je prav poskočen, čil in vihrav. Tudi to nič ne de, da ste si bili vi spahnili roko. Ne bojim se ga, kajti moj jeziček ga mora ukrotiti. Še danes pokličem vse naše zaupnice na posvet. Z Ano Piko sem že govorila in nam je obljubila svojo podporo, Pepca pa se srdi na vas in je rekla, da se mora nekaj ukreniti, če ne bodo »moževne hlače«, ki jih hoče iz posebne previdnosti v cvetočem maju faranom pokazati, morda še tri leta čakale jasnega solnca. Pa še sama je blago izbrala pri največjem čifutu tik škofije, tam blizu, kjer po tisti goli babi dež pada. »Mica! modro govoriš — šele naši potomci bodo prav razumeli našo nesebičnost in požrtvovalnost ljudskega štetja. Neiščevatu na grešni zemlji plačila, vse moči si žrtvovala našemu stremljenju in tudi meni že se trese skoraj glas. Zagotovim te pa, da se bodeš svetila kakor tisti zamorček, ki smo ga ondan odkupili, ker si stanovitna do konca! Vzemij siroca in zgori naj se, kar želiš!« — Ona se odreže: »Kakor spoštujem svetost zakona, vam prisegam, da bomo me napravile red ter vam stotero povrnilo vaše trpljenje.« — Bliskoma zajaše sireca ter z mnogoobetajočim pogledom izgine v ovinku z zavestjo popolne zmage. Solza hvaležnosti polije mili obraz neumornega gospodarja in organizatorja, ob slovesu šepetajoč sam sebi: »Sedaj šel vidim, kje so zvesta sreca in na te bom odslej zidal svoje gradove.«

d **Raka.** V predpustnem času se zgodi vedno kaj smešnega. Pretekli teden je neki tukajšnji napredni gospodar zaklal prašiča. Kakor je običajna navada na kmetih, je poslal svojemu prijatelju, ki je velik klerikalec, v časopisu »Slovenski Dom« zavite kolone. Toda kaj je storil ta navidezno pobožni človek, ko je zapazil, v čem se nahaja poslana mu pečenka s klobaso. Omenjeni nedolžni papir je vrgel v ravnokar zakurjeno peč. Nato je v »Domoljubu« zavil poslano mu kolono ter jih poslal nazaj svojemu prijatelju, rekoč: »Dober tek!« Ta je pa navzlic »Domoljuba« snedel okusno pečenko. Tu se pač jasno vidi, kako so zagrizeni še nekateri ljudje. Temu je pač krivo ono nesramno hujskanje zoper napredne časopise. Pravimo pa: Bog daj takim duševnim revčkom pamet!

d **Bučka.** Klerikalna večina v našem občinskem svetu je zavozila občinski voz na zelo slabo pot, da ne vemo, kdaj ga zopet izvlečemo iz blata, v katerem tiči. Ob času županovanja g. J. P. smo plačevali po 20 odstotkov občinske doklade. Danes pa imamo po zaslugi naših klerikalnih veljakov že celih 46 odstotkov. To niso mačje solze! Za koga pa to vendar plačujemo. Postavili smo župniku Rebolju lepe nove hleve za celih 10.000 K. To je krivo, da je občina danes celih 10.000 K več dolž-

na, kakor je bila. Naš kmet je že sam na sebi dovolj zadolžen. In sedaj je pomagal ta Rebolj, da se je občina za celih 10.000 kron bolj zadolžila. Ali ni to lepo, kaj? Iskali so tudi po celi deželi primerneга posojila za te hleve — pa ga niso dobili. Svetovali bi jim, naj kar hleve prodajo. In tako ne bo treba ubogemu, do kosti izmozganemu in do vratu zadolženemu bučenskemu kmetu plačati celih 10.000 K. O, kako vam bomo hvaležni, mi kmetje! Pa to je le nenasičenost našega župnika. On ne pomisli, kaj je mogoče, kaj ne. Mora biti, pa je. In kar on reče, se mora zgoditi. Čimbolj je kmet reven, tem boljše je za njega. Če bo kmet večkrat lačen, večkrat bo Rebolj sit. Le tako naprej! Če bog da, se nam bodo kmalu doklade v toliko zvišale, da bomo plačevali kar sto odstotkov. Bo lažji račun, saj tajnik itak slabo vidi tiste drobne številke. Tako bo pa kar na prste izračunal, koliko ima ta ali oni plačati.

d **Semič.** Z a h v a l a. Tem potom izrekamo iskreno zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je veselica gasilnega društva tako dobro uspela. Zahvaljujemo se posebno Semičarjem in kmetom iz kočke občine. Hvala tudi vsem našim vrlim gospodičnam, ki so radevolje sodelovale pri veselici.

d **Semič.** Tukajšnje gasilno društvo je priredilo tudi letos običajno veselico na Svečnico, in sicer v gostilni Lepoherjevi. Predstavljala je tudi igre v treh dejanjih: »Fernando, strah Asturije.« Igra je bila izborna uprizorjena. Spoznali smo dobre zmožnosti naših vrlih ognjegasev, ki ne izpolnjujejo svoje naloge samo pri požaru, temveč jo tudi častno rešijo na gledališkem odru. Občinstva je bilo toliko, da je bila dvorana premajhna. Upamo, da se zopet kmalu vidimo.

d **Iz Škocijana pri Mokronogu.** Tukajšnja podružnica družbe sv. Cirila in Metoda ima svoj redni občni zbor prihodnjo nedeljo, dne 26. februarja v gostilniških prostorih g. Pavla Zupeta ob 3. popoldne. Istotam je ob 7. zvečer podružnična veselica s sledečim sporedom: petje, dve burki: »Ne kliči vraga«, »Mutasti muzikant«, ples, šaljiva pošta itd. Za vsestransko zabavo jamči odbor. Da se pa bo mogla tudi v bodoče naša podružnica prštevati med najdelavnejše na Dolenjskem, poskubite okoličani z obilno udeležbo, ki bo povzdignila ves doslej dosežen gmoten in moralen uspeh. **Pridite gotovo vsi, lačni in žejni!**

d **Loški potok.** Z a h v a l a. Veselica, katero je priredilo tukajšnje učiteljstvo v prid revnim šolarjem, donesla je čistega dobička 84 K 64 vin. Podpisana se v imenu uboge mladine najtoplete zahvaljujeta vsem blagim darovalcem dobitkov, kakor tudi vsem onim, ki so se veselice v tako obilnem številu udeležili. Zahvaliti pa se morava tudi onim gospodom iz Loške doline, ki so s svojo lepo godbo in petjem k

zabavnemu in gmotnemu uspehu veselice mnogo pripomogli. — **Loški potok,** dne 16. februarja 1911. — **Ferdo Wigle,** nadučitelj. **Ivan Knavs,** predsednik krajnega šolskega sveta.

o Gorenjske novice o

g **Št. Jakob ob Savi.** Pred dobrim pol letom se je pri nas ustanovil nek odsek, katerega ljudje imenujejo čukarskega. Drugače sploh ne more biti, ker se člani sami prav bahavo tako nazivljajo. Mi bi ne imeli nič proti tem, če bi nam ti ponočni ptiči ne delali vedno nadleže. Od začetka je bilo o mraku vsak večer tako trobentanje po cestah, da ga nismo mogli prenašati. Marsikoga so preplašili, ker je mislil, da je ogenj. Imamo pri nas sicer precej miroljubnega in poštenega župnika. Prej se je vedno jezil, če je kdo ponoči zavriskal, sedaj pa kar naenkrat smejo ti čuki pod njegovo zastavo vpiti in kleti cele noči. Pa tudi zelo nadležni so nam. Beračili so po vseh hišah, četudi niso povedali, čemu bodo denar rabili. Potem smo šele izvedeli, da imajo pri svojih igrah zelo suha grla in da rabijo nabrati denar v ta namen, da ga v Soteski zapijejo. Največji škandal so pa uprizorili pretečen teden. Oženil se je namreč nek pošten in zelo pobožen mladenič. Inel pa je vendar toliko močnatosti, da ni hotel biti čuk. Poročil je dekleta, katerega brat tudi ne mara biti čuk. Omenjeni mladenič, oziroma ženin, kateremu je pred kratkim časom umrl oče, je napravil vse bolj natiho in mirno, ne pa kakor je kmečka navada, z veliko pojedino. Vendar je pa povabil sosedne može in fante. Toda ti katoliški junaki so se maščevali deloma zato, ker nista prej imenovana v njihovih vrstah, deloma pa za to, ker jim je premalo pijače kazalo. Zbrali so se istega dne že opoldne, šli v neko gostilno, od tod v druge, da zadostijo svoji strasti. Potem so pa pozno v noč vpili in se pridušali po cesti, rekoč: »Tu smo čuki, kjer so nečuki?« Ko so se nečuki, fantje in možje, vračali od ženinovega doma, kamor so ga spremili in mu pomagali balo od neveste izložiti, so jih ti izobraženi katoliški junaki napadli, eden še celo z nožem. Kakor je pa splošno znano, so ponočni ptiči zelo boječi. Tako so tudi ti junaki pobegnili, ko so dobili nekaj batin. Sicer jim bo sodišče odmerilo pošteno plačilo.

g **Iz Moravč.** Strašno se zanimajo moravški klerikaleci za nas naprednjake. Že v predzadnji števil. »Domoljuba« izkazalo je neko dopisunče svoje simpatije do nas s tem, da je priobčilo reklamni dopis za veselico, katero bo priredilo »Moravsko pevsko društvo« dne 5. t. m. Čudno! Glejte, mi sami nismo vedeli nič pozitivnega o tej veselici, klerikaleci pa vse, še celo namignili so nam, kaj naj igramo. De b' te šment, smo si mislili, reklama je tu, nasvet tudi in tedaj smo ubogali klerikalec. Pev-

sko društvo priredilo je veselico z dvema igrama v dvorani »razpadlega« »Zadružnega doma«. Nismo pričakovali takega obiska, ker smo mislili, da se bodo ljudje bali iti v »razvaline«. Bila je polna dvorana domačinov in tujcev. Splošna je bila zadovoljnost in pohvala ljudstva, ko je gledalo življenje na odru teh mladih diletantov, kojih srca in duše so posvečene naprednemu delu svojih voditeljev. Tako pred odrom. Po predstavi razvila se je zabava v gostilni ge. Tomanove. Veselili smo se ob čašah vinca, in ko smo se zazibali v taktu valčka, pozabili smo za trenotek na naš »razpadel« »Zadružni dom«. Pesmi, ki so nam kipele iz radostnih sre, odmevale so v lepo jasno noč. Toda tudi jasne noči niso brez oblakov. V našo družbo zašel je oblak, iz katerega so svetile čukarsko-zvezdave oči. Pa kaj hočemo. Čuki so in ostanejo ptiči, ki v veseli družbi radi zaplešejo in če še tako skovikajo. Naš običajni »povštertanc« zapeljal je čuka, da se je vtihotapil s svojo nesvatovsko obleko med plesalec. Mislil je, da skriva svoje čukarsko perje in upal, da se tudi nanj obrne kaka zvezdica. Ni se motil. Usmilila se ga je, objela in poljubila ga je zvezda — repata — brez svetlobe — ter ga pomedla čez prag, potem se pa vrnila k svoji — smetišnici. Jutro je prisvetilo in poslovili smo se. Zvezde so bile vodnice. — Misli, besede in dejanja poštena. Le tako pridemo do cilja, do smotra.

g Iz peške doline v brdskem okraju, kjer pase duše župnik Žagar. Ni še ravno dolgo, kar smo nekoliko omenili, kakšne brezuspešne kupčije dela naš župnik s kravami in teleti. Potem se pa hoče opravičevati. Zato pa v nedeljah strašno rohni po prižnici zoper liberalne časopise, celo nagaženska na razglednici igra pri tem svojo vlogo. Župniku svetujemo, naj bo vendar pameten, ker ve, da na prižnico ne spada drugega, kakor le evangelij in božja beseda, ne pa politika in pa nagaženska, s katero se mladina pohušuje. Vsaj vas nič ne briga, kakšne časosipe mi beremo. Svetujemo mu, naj izpolnjuje svojo dolžnost. Če se bo pa še nadalje vtikal v naše domače razmere, si bo nakopal še več sovražnikov, kakor jih že ima. Če pa noče mirovati, se bomo še večkrat kaj pomenili, predvsem hočemo enkrat omeniti njegovo lesno trgovino.

g Bled. Dne 25. marca t. l. priredi obrtna zadruga na Bledu preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni zadružne bolniške blagajne na Bledu, Mlino št. 3. Vsi vajenci, kateri so učno dobo dovršili in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo pismeno prošnjo na obrtno zadrugo na Bledu, katera je kolka prosta. Prošnje ima podpisati tudi učni mojster in se mora najpozneje do 15. marca t. l. doposlati. Vajenci, kateri so člani obrtne zadruge na Bledu, vplačajo obenem s prošnjo znesek 5 K, kot pristojbino, vajenci onih mojstrov, kateri niso člani zadruge, pa imajo vposlati 12 K kot

pristojbino za preizkušnjo. Tudi obrtni pomočniki, kateri še nimajo te preizkušnje in imajo že učno spričevalo, se sprejmejo k preizkušnji. V tem slučaju so pristojbine enake ter se ima učno izpričevalo prošnji priložiti. Ta preizkušnja je za vsakega rokodelca zaradi tega potrebna, ker brez te svoj čas ne dobi obrtni list za samostojnost mojstra, brez ozira na to, ali se je učenec učil v takem kraju, kjer obstoji obrtna zadruga ali ne. Ako je bil učenec dolžan obiskovati obrtno šolo, priložiti se ima prošnji tudi spričevalo obrtne šole.

o Notranjske novice o

n Borovnica. To se nam pa že vendar čudno zdi, da se v naši vasi ne dobi po vseh trgovinah blaga v korist naše šolske družbe sv. Cirila in Metoda, na primer črnica, svinčnikov, čaja, peres ter platna. Je pač nekoliko čudno za trgovce, ki se štejejo za narodne ljudi, pa tega nimajo.

n Borovnica. To so res vrle ptice, ti naši čuki. Da bi vi videli, kako pridno hodijo k telovadbi. Drug sploh ne pride, kakor kaplan in tisti lerpoba, ki je za načelnika. Pač lepa telovadba. Kakšen bode neki nastop spomladi, ko bodo naši čuki po dvorišču kozolce prekucovala. Sedaj hodijo pa raje v neko prodaljno se gret, in ker mislijo tega trgovca pridobiti za čuka. Pa menda iz te moke ne bo kruha.

n Planina pri Rakeku. Kaj je vzrok tako pogostih ubojev v Planini? Tako vzklika pobožni dopisnik zadnjega »Lažljuba«. Ni naš namen zagovarjati zadnji uboj, čigar žrtev je miroljubni in pošteni fant Valentin Simič, pač pa moramo odločno ugovarjati, da se hoče Planino s takimi vprašanji katoliškega poštenjakoviča postaviti v slabo luč. Resnica je, da so uboji v Planini zelo redki in kraj, oziroma dolina, ki ima toliko prebivalcev, kakor planinska, je na to lahko ponosna. »Domo-ljubov« dopisnik naj raje pogleda gardo svojih »čukov«, ki so čuki v pravem pomenu besede. Te ponočne ptice ne dajo miru pozno v noč, ampak kričijo po vaseh in če so posebno razpoloženi, vpijejo za svojim bratom orlom, ki prav po cerkvenih notah pred njim na harmoniko gode. Ne razumemo, kako morejo ljudje, ki so vodje ali pa vsaj v stikih naših čukov, ki delajo ob praznikih štafažo sredi cerkve in skupno zakramente prejemajo, kmalu nato pa cele noči godejo in plešejo, planinsko dolino in nje prebivalstvo pred javnostjo tako grdit. **Očistite najpreje svoje vrste, potem šele govorite splošno o Planini! — Resnicoljub.**

n Iz Logateca. Predpust je tu! Kaj čuda potem, če se v tem veselem času suče staro in mlado, kjer ipu kadar se more. Saj za mladino skoro ni prijetnejše in nedolžnejše zabave, kakor je ravno — ples. Zato so se naši pobožni »Orli« ob priliki otvoritve »Društvenega doma«, kar po travi

zasukali, ker si niso upali postaviti plesišča zaradi naznanjenega prihoda prevzvišenega, in se vrle »Bogomile« še v adventnem času niso mogle vzdržati, da ne bi v prostorih svojega »izobraževalnega društva« užile vsaj same med seboj nekoliko tega nedolžnega veselja. Kdo bi mladini to tudi zameril! In vendar imamo v osebi dol-logaškega dušnega pastirja človeka, ki ne privošči mladini te nedolžne zabave. V vsaki pridigi rohni proti plesu — seveda zastonj, ker plesalo se je in se bo, dokler bodo ljudje na svetu. G. župniku svetujemo, naj rajše posnema svojega tovariša v Gor. Logatecu, kakor da meče — bob ob steno! — Plesni venček logaškega »Sokola«, ki je določen na 26. februarja, se vrši v prostorih br. Karla Gostiše v Gor. Logatecu in ne pri br. Ivanu Riharju, kakor je bilo sprva naznanjeno.

n Trnovo. Čitalnica v Trnovem priredi predpustno veselico v nedeljo, dne 19. februarja 1911 v dvorani M. Ribariča v Trnovem.

n Sv. Vid nad Cerknico. Pretekli teden je bil tako nesrečen za naš kraj, da so ljudje kar preplašeni. Dve smrtni nesreči pri eni hiši. V četrtek 9. t. m. dopoldne je šla kmečka hči Jožefa Klanačar, po domače Lenarčičeva Pepa iz Osredka, pomagat v gozd, kjer so bratje podirali drevje. Ko se je neko drevo nagnilo, so zbežali v stran. A veter je menda drevo zasukal, da je padlo prav za njimi ter jih vse oplazilo z vejami. Pepo pa je, dasi ne veliko drevo, zadelo tako nesrečno za vrat, da ji je najbrže zlomilo tilnik, kar je bila na mestu mrtva. Bilo je čvrsto, pridno, 17letno dekle. Mati-vdova in bratje so bili popolnoma zbegani na izgubi ljubljene edinke. A nesreča še ni bila zadovoljna s tem silnim udarcem. Zahtevala je še drugo žrtev pri isti hiši. V petek zvečer stagnala hlapec in 14letni hlapček Matija Srnel konje napajati; hlapec par kobil spredaj, Matija sameca pa zadaj. Nazaj grede, že blizu doma, je ena kobila začutila za seboj konja ter jela skakati in biti. Pri tem je zadela nesrečnega Matijo v glavo in prsi ter ga tako poškodovala, da je v soboto zvečer revož izdihnil. Zjutraj so odnesli enega iz hiše, zvečer so že položili drugega na oder. Strašni sestri, nesreča in smrt! Nič ne izbirata, nič ne počivata in tudi ne povesta ne dneva, ne ure.

n Postojna. Za »Sokolski dom« v Postojni so darovali: ga. Ivanka Jurca nabrala med brati tamburaši v hotelu »Ribnik« o priliki godovanja predsednika Pavleta K 4-20, gđc. Frančiška Devet nabrala na odhodnici br. B. Macnerja K 4-10, brat Božidar Dekleva za prodanega zajca K 3, nabiralniki: restavracije »Garzarolli« K 5-23, »Zlate Prage« K 14-43, hotel »Ribnik« K 13-61, br. Kutin za prodane razglednice 5 K. Vsem srčna hvala! Živeli! Na zdar!

n Iz Postojne. Kakor vsako leto, tako priredi tudi letos naš »Sokol« v soboto, dne

25. svečana t. l. v prostorih »Narodnega hotela« ob 8. zvečer svojo veliko maškarako. Ker je ta prireditev privabila še vedno odlično število gostov, zato ni dvoma, da si bo skušala tudi letos ohraniti oni dober glas, ki si ga je pridobila tekom let po prizadevanju vnetih in požrtvovalnih prijateljev in ljubiteljev »Sokola«. A vse to še ne zadostuje. Nele ohraniti ji dobro, staro ime, bodi naša naloga, ampak dvigniti jo na ono stopno popolnosti, s katero se ponašajo enake prireditve po drugih krajih. Zato mirno na delo! Na zdar!

n Postojna. Pri zadnjem ljudskem štetju so našli v Postojni 30 Nemcev. Pri najboljši volji jih nismo mogli naštetih 20, dasi smo vse renegate, posilince itd. vpoštevali. Naš lekarnar, ki je rojen Hrvat, se je tudi vpisal za Nemea, kakor tudi družino, s katero pa ne more drugače občeovati, kakor slovenski, ker služkinje sploh ne razumejo drugega jezika kot slovenskega. In s strankami, kako občujete šinjor Bakarčič? Ali ne govorite slovenski, ker drugega občeovalnega jezika ne rabimo v Postojni! No, je potem vaš občeovalni jezik nemški? Bežite, bežite v Furlanijo, ker naši groši bi vam znali oskruniti vaš čisto hrvaško-nemški-italijanski značaj.

n Postojna. Neki Čuki iz Postojne piše v »Slovenca«, kako lepo se je obnesla vesela kat. izobraževalnega društva, na katero so prišli še celo g. glavar in g. nadkomisar, ki ga sploh ni v Postojni, in gosp. nadzornik. Poznamo vse te gospode in vemo, kam plovejo, obžalovati je le, da si ne upajo prihajati na boljše prireditve v Postojni, kjer se jim ne bi take neprilike prigodile, kakor tamkaj. Čuk je nočna ptica in slabo vidi, zato tudi ni videl dotični kutež, da je bila veselica pevskega društva »Postojne« dobro obiskana, sicer ne bi bilo dohodka K 21234, ako bi bil »Narodni hotel« prazen, kakor pravi ta ljubitelj hčerke božje resnice, po lignorijanski morali. Kako so obiskane napredne veselice v Postojni, naj mu bode v dokaz veselica v prid Ciril-Metodove družbe, ki je donesla čistega dohodka osrednji družbi celih — **600 kron.** Ako zbobnate vse vaše kimavce iz okraja, pa ne napravite tak gnoten, še manj moralen uspeh skupaj. Saj vemo, kak materijal imate v vaših vrstah, sploh pa nadalje ne odgovarjamo temu malomarnemu gospodarstvu, skrbite, da bodete raje doma, kadar vas pridejo klicati k smrtnonevarno bolničku. Ali ste že pozabili na slučaj Rebec? Tamkaj je vaše polje, ne pa pri raznih društvih, kopitar naj ostane pri kopitu! Ali vam ni znan najnovejši ukaz papežev? Sicer pa na svidenje!

n Ena vas v Hrenovicah. Prav smešno je čitati klobasarije zadnjega »Domoljuba« kot odgovor dopisu »Hrenovice« v »Slovenskem Domu«. Ker ni po volji dopisniku, huduje se, da je samo ena vas zgoraj imenične fare imela tepežnico. To pa ne odgovarja resnici in mu lahko, kakor on

meni predbaciva, tako jaz njemu — ime lažnika, ker v istini so bile enake tepežnice v Stranah in baje na Studencu (ples prav gotovo). Zadostuje, če se imenoma imenuje kraj, kjer se je kaka reč vršila. Pri malih vaseh pač lahko vsakdo ve, katera dekleta in fanti so bili soudeleženi pri tem. Iz dopisa je razvidno, da je g. Martinu dopisnik znan. Kaj ga pa kličete potem samo za dopisnička in liberalčka, ne pa z njegovim pravim imenom. Da se svoje ime pove, je treba malo poguma. Kar se pa tiče neke tepežnice v kompanji vinskih bratcev, je stvar pač že precej zastarela. Tudi mi očita, da sem duševna reva in me v cerkvenih in verskih stvarih lahko prekosi vsak otrok v prvem šolskem letu. To bi bilo pač prej treba dokazati, predno pa pisati. Menim, da midva do danes nisva imela prilžnosti o tem se razgovarjati, torej tudi vi tega nikakor ne morete trditi. Čudno, da na druge osebne očitke nočete odgovarjati, mogoče je pa le resnica? — Vi pišete dalje, da hočete globokeje pobrsirati v liberalnem gnezdu. To delo si pa lahko prihranite, ker je to že večinoma opravil gospod župnik. Pa ne na način, kakoršnega vi smatrate za pravega. Gospod župnik je s svojim, v vsakem oziru taktinim postopanjem napravil iz nekdanje liberalne fare farno, ki je vašim nazorom nekako bolj prikladna. Ni se spuščal v osebnosti, zato pa tudi on uživa nekake simpatije še ostalih liberalcev. Gospod Martin, ako hočete še naprej voziti svojo politiko v tej smeri, kakor ste jo pričeli, vam zagotovimo, da ne boste nikdar dosegli zaželjenega uspeha v naši fari. S svojim nastopanjem in svojimi nazori boste podrli, kar je g. župnik sezidal. Sploh vam bodi povedano, da na vaše dopise ne reagiramo več. Držimo se starega pregovora: »Škrie odreži, od kaplančka beži!«

n Dole pri Idriji. Ljudsko štetje v naši občini izkazuje po stanju z dne 31. decembra 1910 sledeče izpremebe od leta 1900: Leta 1900 je bilo vseh prebivalcev 930 in sicer moških 439 in 491 ženskih. Leta 1910 pa 918 in sicer 466 moških in 452 ženskih, torej manj kot leta 1900. Gotovo je, da bi bilo število prebivalcev koncem l. 1910 naraslo najmanj za 20 oseb, ako bi se ne bilo toliko ljudi podalo v tujino za boljšim zaslužkom. Saj jih je samo v Ameriki nad 20, pri vojakihi pa 7. — Pri živini pa izkazuje zadnja štetje sledeče: Število konj je naraslo od 14 na 33, več 14, število goveje živine se je pa znižalo od 832 glav na 716, torej za 116 glav. Pri letošnji štetvi smo tudi dobili 1 osla, kar tega l. 1910 ni bilo. Število koz se je znižalo od 5 na 4. Ogromno se je znižalo tudi število ovac in sicer jih je bilo l. 1900 248, sedaj jih je pa 93, torej 155 manj kot l. 1900. Vendar se to pokrije s številom prašičev, katero je naraslo od l. 1900 od 69 na 211, torej 142 več. Tudi število čebel se je pomnožilo od 37 panjev na 112, torej 74 panjev več. Najbolj je pa naraslo število perutnine in si-

cer od 485 glav na 700, torej za 215 glav. Da se je število goveje živine tako znatno znižalo, so vzrok pač slabe letine, pomanjkanje delavcev in pa večje število konj, katere so začeli posestniki uporabljati kot bolj trpežno vozno živino kot so voli in nekaj je pa k temu manjšemu številu goveje živine vzrok tudi potrjeno število prašičev, katere se dobi sedaj skoraj pri vsaki hiši, kar tega pred 10 leti ni bilo najti.

Ameriške novice

Ameriške novice. Vlak povozil rojaka. V Midway, Puebla, se je ponesrečil slovenski rojak Matija Urbančič, 21 let star, doma iz Gor. Logatec. Omenjenega due je obiskal svojo sestro v Midway. Ko se je okoli 9. vračal domov v Bulger, je šel po železniški progi. Za njim je privozil ekspresni vlak, umaknil se mu je na drugi tir, toda v tem trenutku je prišel nasproti drugi vlak, ki je Urbančiča povozil. Bil je takoj mrtev. Tretji dan se je šele izvedelo, da je bil na progi nek človek povozen. Ker so Urbančiča pogrešali, so šli njegovi prijatelji gledat povozenca, v katerem so spoznali nesrečnega rojaka. — Konzul dr. Schwegel predstavljen. »Amerikanski Slovenec« poroča, da je bil dr. H. Schwegel, prvi avstrijsko-ogrski konzul v Winnipegu, Canada, predstavljen baje v New York, zaradi govora, ki ga je imel povodom osemdesetletnice cesarja Franca Jožefa. Dotični govor baje ni bil vseč avstrijskim Nemcem. — R o j a k a u b i l o. V Themasu, W. Va., je v premogokopu podsulo Jožefa Cvetana ter ga ubilo. Doma je bil iz notranjske vasi Čelje št. 32. — R o j a k a p o n e s r e č i l a. V Rockdale je ponesrečil Slovenec Jakob Kokl. Opeknel se je s parom, vendar pa upajo, da okreva. — V Thomasu je 11. januarja ponesrečil rojak Josip Cvetan. Udrlo se je kamenje na njega ter ga ubilo. — R o j a k a u m r l a. V La Salle je umrl dne 6. januarja rojak Fran Mazek, 52 let star, doma z Iga pri Ljubljani, kjer zapušča sina. — V Chicagi je umrl John Berčič, doma iz Stare Loke na Gorenjskem. — R o j a k p o n e s r e č i l v p r e m o g o k o p u. Dne 13. januarja je ponesrečil v premogokopu v Marianna Anton Zidar. Dne 17. januarja je vsled poškodb umrl. Zapustil je vdovo in pet nedoraslih otrok.

Našim naročnikom! Vse naše naročnike nujno prosimo, da nam v najkrajšem času določijo naročnino, ker le tako moremo urediti redno razpošiljanje. Obenem pa prosimo svoje prijatelje, da nam pridobijo mnogo novih naročnikov.

Po svetu

r Strašna kuga. Očividci nam podajajo pretresljive slike o žetvah črne kuge v Aziji. Že ko se pelješ v Fudsiadsin, pripoveduje nek popotnik, zapaziš vsepovsodi smrt. Zraven ceste leži truplo za kugo umrlega Kitajca. Trde roke so iztegnjene, oči odprte. Komaj 50 korakov in zopet mrlič. Konj se ustraši in skoči v stran. Na ustnicah mrliča je videti kri, znamenje, da je umrl še-le pred kako uro. Ko se pride v mesto Fudsiadsin, naletiš na gručo Kitajcev pred borno kočjo, med njimi tudi zdravniški pomočniki v rumeni obleki. V kočji so ponoči umrli trije Kitajci. Sedaj so prišli, da jih naložijo na voz in odpeljejo. Roka enega mrliča je padla na kolo, ki mu jo je hreščeče zdrobilo, ko se je začel voz pomikati. Na vogalu ulice sedi Kitajec, ki na čuden način maha z rokami. Iz ustnice mu kaplja kri. Nagne se na stran, se vleže — in pričakuje v najbližjem času črno smrt. Strašno pri črni kugi je to, da človek skoro do zadnjega trenutka ne ve, ali je zdrav, ali bolan. Zato pa Kitajci v svoji paganski neusmiljenosti takoj naženejo svoje iz koč na ulico, kakor hitro začno pokašljevati. Potikajo se po ulicah, bljujejo na tla ter pri tem s strahom in grozo opazujejo, če prihaja že tudi kri. Kakor hitro so sline pomešane s krvjo, tedaj je gotovo, da se bližajo zadnji trenutki. Vržejo se na tla in tiho, mirno ter udano umirajo. Kuga se širi vedno bolj proti Evropi. Najnovejša poročila pravijo, da se je pojavila že na evropski ruski meji. Glavar okraja je ukazal, da se meja z vojaštvom zapre. Drugi celo trdijo, da imamo kugo že v Evropi, in sicer v Blagoveščensku in Astrahanu.

Sedemkratni umor. Iz Odese na Ruskem se poroča: V mestecu Manyez pri Odesi je prišel plesni učitelj Krasinski v trgovino tamkajšnjega zelo bogatega trgovca Puzoszezatowa, ko je prešteval ta dnevni izkupiček, veliko svoto, v blagajni. Oba sta šla kot dobra prijatelja v neko restavracijo, kjer pa se je Krasinski čez čas poslovil, češ, da ima opravke. Krasinski je šel v stanovanje Puzoszezatowa ter je rekel njegovi ženi, da je izgubil v trgovini svoj prstan. Žena mu je dala ključ od že zaprte trgovine ter poslala tudi slugo z lučjo za njim. Kmalu nato se je čulo iz trgovine vpitje in padec nekega predmeta. Trgovčeva žena je hitela s svojim otrokom v rokah v trgovino, a komaj je prestopila prag, jo je sunil Krasinski z nožem v prsi, da se je zgrudila mrtva na tla. Prej je že slugo ubil ter oropal blagajno, pri čemur ga je presenetila žena. Zaklal je tudi malega otroka ter izkušal ubežati iz trgovine. Neka služkinja je hotela zabraniti Krasinskemu izhod, a ji je prizadel morilec 16 ran z bodalom ter se je istotako

zgrudila mrtva na tla. Na isti način je umoril sestro služkinje, ki je prišla na pomoč, kakor neko trgovčevu sorodnico, ki je hotela pobegniti v svojo sobo, ko je videla trupla. Krasinski je tekel za njo ter jo zabodel na dvorišču hiše. Tukaj mu je prišla nasproti tretja služkinja, ki jo je istotako umoril. Nato je tekel na cesto, skočil v nek voz ter ukazal pod smrtnimi grožnjami kočijažu, naj vozi kolikor mogoče hitro. Ljudje na cesti pa so opazili dogodke in so zasledovali morileca, ki so ga po težkem boju, ko je ranil že več oseb, zmagali. — Puzoszezatow je znorel, ko je prišel domov.

Katoliški proš. Že zopet eden, bi lahko vzkliknili, toda to je že tako staro poglavje, da je že skoro izgubilo zanimanje. Če vidiš samo ljudi, ne boš govoril o pšeničnem polju in žanjec ne bo šel žet posamezen pšenični klas. Žato: Še vedno samia ljulika! — V Kijevu so odslovili rimskokatoliškega prošta na aleksanderski cerkvi, Stawinskega, ki je bil mnogo denarjja poneveril. Pri preiskovanju se dognalo, da je imel kar pet prijateljic naenkrat. Poročilo primerja dogodke tega prošta z onimi, ki jih slika Boccaccio v svojem Dekameronu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rudolf Šega.

Zahvala.

Za vse dokaze prijateljskega sočutja, povodom smrti nepozabnega očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda 32

Petra Maliča

se tem potom najtopleje zahvaljujemo. Posebno se pa zahvaljujemo sl. požarni brambi, slav. „Čitalnicama“ iz Bosiljeva in Vinice, vsem darovalcem vencev in končno vsem, ki so na ta ali na oni način lajšali našo bol.

Na Vinici, 9. februarja 1911.

Zalujoči ostali.

Bukova in mehka drva

ima naprodaj 31

Matevž Milavec

v Podpeči, pošta Preserje pri Ljubljani.

2 čevljarska pomočnika

sprejme takoj 26

Franc Lukek, čevljar,

št. Rupert, Dolenjsko.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 11. februarja 1911.

Trst: 27, 58, 34, 18, 1.

Linc: 26, 79, 43, 78, 19.

Dvignjene v sredo, dne 15. februarja 1911.

Praga: 22, 54, 61, 28, 21.

Nihče se še ni pokesal, .- ki je kupil pri meni .-

namreč mnoga pismena priznanja dokazujejo, da so moji aparati najboljši.

Velika zaloga gramofonov, plošč, šivank i. t. d.

A. RASBERGER,

Ljubljana, Sodna ul. 5.
(Zraven c. kr. sodnije.)

!! NA KOROŠKO !!

Blizu mesta **Velikovca** in blizu 5razredne Ciril-Methodove šole pri Velikovcu se da

veliko in lepo

posestvo

(kateremu je težko najti para) **na veliko let v najem ali pa se tudi proda.** Posestvo ima za blizu 100 birnov najlepših njiv, veliko lepih travnikov, **za 24 govedi lepe in dobre paše.** Ima lepe hiše, hleve i. t. d., obino vsakovrstnega **sadja (7 do 17 polovnjakov mošta).** **Mleko se proda drago v Velikovcu.** Tudi vsi drugi pridelki se prodajo drago v Velikovcu ali Celovcu. Dobro uravnani **gospodarski stroji zraven.** Najemnik mora imeti inventar ali pa 6000 kron. Nadaljna pojasnila pod: **J. J. P. pošta Galicija, Koroško.** Pismu se mora pridejati za 1 krono pošnih znamk, **drugače se ne odgovori.** 27

Za živinorejce

priporoča

klajno apno, redilni prašek za konje, govejo živino in svinje. Fluid za konje, grenko sol, zmlet kolmoš, encijan i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravilnih zelišč in strupov za lovske in tehnične namene

v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 5.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

